

Ályktun um innanríkismál

Í ljósi nálægðar við íbúana eru sveitarfélögin betur til þess fallin en ríkið að sinna einstaklingsbundnum þörfum íbúanna. Mikilvægt er að sveitarfélög undir forystu Sjálfstæðisflokksins beiti sér fyrir þátttöku íbúa í ákvarðanatöku á grundvelli ákvæða nýrra sveitarstjórnarlaga um íbúalýðræði.

Fjárhagsleg staða margra sveitarfélaga er erfið. Lögð er áhersla á efnahagslegan styrk og sjálfsforræði sveitarfélaga, svo þeim sé unnt að sinna lögbundnum verkefnum sínum og taka við fleiri verkefnum frá ríkinu. Til þess þurfa tekjustofnar að vera áreiðanlegir og verkaskipting ríkis og sveitarfélaga skýr.

Mikilvægt er að sveitarfélögin taki ríkari þátt í efnahagsstjórn landsins, því nauðsynlegt er að ríki og sveitarfélög gangi í takt og virkt samráð sé haft um hagstjórn landsins. Þetta á sérstaklega við nú þegar sveitarfélögin taka að sér í æ ríkari mæli verkefni sem áður hafa verið á forræði ríkis. Sveitarfélög hafa sett sér fjármálareglur sem takmarka útgjaldavöxt og skuldssetningu milli ára og er það vel. Nauðsynlegt er að ríkið setji sér einnig reglur sem koma í veg fyrir þenslu þess með tilheyrandi aukinni skattheimtu og skuldasöfnun.

Ríki og sveitarfélög finni sér sameiginlegan vettvang þar sem allir þættir félagslegrar og fjárhagslegrar aðstoðar á vegum hins opinbera verði skoðaðir m.t.t. samræmingar. Kanna þarf hvar styrkjakerfi skarast og hver jaðarskattaáhrif fjárhagsstuðnings eru. Stefna þarf að einföldun og samræmingu þjónustu á sviði velferðarmála og draga þannig úr flækjustigi gagnvart notendum og kostnaði hins opinbera.

Forsenda þess að fleiri verkefni flytjist frá ríki til sveitarfélaga er að sveitarfélögin séu hagkvæmar rekstrar-einingar sem staðið geti undir lögbundnu hlutverki sínu. Stærri og öflugri sveitarfélög sem annast fjölbættari verkefni eru liður í eðlilegri valddreifingu og heilbrigðri samkeppni sveitarfélaga um eflingu lífsgæða. Vinna þarf að eflingu sveitarstjórnarstigsins í góðri sátt við íbúa.

1

Sjálfstæðisflokkurinn telur að sveitarfélög eigi að einbeita sér að lögbundnum verkefnum með jafnræði að leiðarljósi. Þá ber sveitarfélögum að nýta krafta einkaaðila þegar það á við.

Í stefnu Sjálfstæðisflokksins felst að sveitarstjórnir skapi fyrirtækjum samkeppnishæf skilyrði, m.a. á grundvelli skipulagsmála. Stuðla ber að skynsamlegri og hagkvæmri nýtingu lands og landgæða, varðveislu náttúru- og menningarverðmæta og koma á í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu með sjálfbæra þróun að leiðarljósi. Tryggja ber að skipulagsvaldið sé hjá sveitarfélögunum. Leggja á áherslu á aukið samstarf sveitarfélaganna í skipulagsmálum á samliggjandi byggðasvæðum og auka þar með hagræði og hagkvæmni.

Góð menntun, góðar samgöngur og fjarskipti eru eitt af megintækifærum landsbyggðarinnar til aukinna lífsgæða íbúanna. Því er brýnt að forsendur skapist fyrir fjölbreyttu námsframboði, jafnt með staðbundnu námi og fjarnámi.

Sjálfstæðisflokkurinn skal beita sér fyrir mótun nýrrar byggðastefnu, þar sem leita skal þess markmiðs að jafna aðstöðu landsmanna varðandi atvinnurekstur, atvinnu og búsetu. Skoða skal þau ráð sem næstu nágrennar Íslendinga sem búa við mikið misvægi í aðstöðu og búsetu og hafa svipaða samfélagsgerð svo sem Norðmenn hafa gripið til, ef vera kynni, að af þeim megi læra. Ber þar ekki síst að skoða stöðu þeirra sem búa á stöðum sem standa höllum fæti vegna bágra samgangna, skertrar opinberrar þjónustu, fjarlægðar frá mörkuðum og þess háttar. Gjöra skal betur en gert hefur verið í því efni að flytja starfsemi opinberra stofnana út á land eða einstök verkefni þeirra og koma nýjum stofnunum eða starfsemi fyrir annars staðar en í Reykjavík og nágrenni í því skyni að jafna umsvif ríkisvaldsins í landinu.

Grunnur að auknum lífsgæðum er lagður með því að nýta gæði landsins sem best. Skapandi hugsun í at-

Ályktun um innanríkismál

vinnumálum er nauðsynleg til að fjölga atvinnutækifærum. Uppbygging efnahagslífs, virkjana- og stóriðju-framkvæmdir, framkvæmdir í samgöngum og stuðningur við nýsköpun treystir búsetuskilyrði í landinu. Jöfnunaraðgerðir, svo sem lækkun húshitunar-, raforku-, fjarskipta- og námskostnaðar, eru til þess fallnar að styrkja búsetu í dreifðum byggðum.

Samgöngur á landi

Samgöngukerfi landsins tók miklum breytingum undir stjórn Sjálfstæðisflokksins. Þó vantar enn upp á að stofnvegir þess geti talist viðunandi m.t.t. byggðapróunar, atvinnulífs og samkeppnishæfni byggðarlaga. Koma þarf öllum byggðarlögum í tengingu við hringveginn með bundnu slitlagi.

Landsfundur Sjálfstæðisflokksins leggur áherslu á að við forgangsörðun samgöngumannvirkja verði tekið tillit til öryggis, byggðasjónarmiða, umferðarpunga, hagkvæmni, mengunar og gæða. Líta þarf sérstaklega til alþjóðlegra staðla og viðmiða um þessa þætti. Landsfundur leggur áherslu á að hagkvæmni verði metin, einnig með tilliti til atvinnusköpunar. Stytting vegalengda og aukin burðargeta vegakerfisins, bæði innan fjórðunga og milli landssvæða, þarf að vera í fyrirrúmi við ákvörðun um framkvæmdir við samgöngumannvirki.

Landsfundur telur að skoða megi sérstaklega möguleika á annars konar fjármögnun samgöngumannvirkja en beinna fjárframlaga af fjárlögum.

Landsfundur vill að staðið verði við áætlun um jarðgöng í gildandi samgönguáætlun sem hefur verið samþykkt og hefjist framkvæmdir samkvæmt henni strax á næsta ári. Landsfundur telur mikilvægt að ljúka við lagningu bundins slitlags á öllum meginleiðum innan fjögurra ára. Þá skal markvisst unnið að því að fækka malarvegum og einbreiðum brúm á stofn- og tengivegum. Uppbygging hjólreiða-, göngu- og reiðstíga í og við þéttbýli þarf að vinna heildstætt.

Allt stefnir í aukna sókn ferðamanna að helstu náttúruperlum landsins. Landsfundur telur að setja verði fram áætlun um uppbyggingu og aðgengi að vinsælum svæðum með það að markmiði að ferðamenn geti skoðað landið á öruggan hátt. Náttúruvernd skal höfð að leiðarljósi við slíkar framkvæmdir.

Sjálfstæðisflokkurinn vill að ýtt verði undir nýtingu vistvænna orkugjafa við samgöngur og telur að leita þurfi leiða til að efla almenningsamgöngur þar sem því verður við komið.

Samgöngur á sjó

Vegna landfræðilegrar legu Íslands verða samgöngur á sjó ætíð mikilvægur þáttur í samgöngum þjóðarinnar og vill landsfundur að vel verði að þeim staðið.

Landsfundur fagnar komu Þórs, hins nýja varðskips okkar Íslendinga. Standa þarf vörð um Landhelgisgæsluna og það mikilvæga starf er hún gegnir fyrir íslenska þjóð.

Sjálfstæðisflokkurinn vill að ferjuleiðir verði skilgreindar sem hluti af þjóðvegakerfi Íslendinga og sem liður í eflingu ferðaþjónustunnar. Gjaldtöku og þjónustu ber að haga í samræmi við þá skilgreiningu.

Samgöngur í lofti

Landsfundur leggur áherslu á að Reykjavíkflugvöllur gegnir lykilhlutverki sem miðstöð sjúkra- og innanlandsflugs. Flugvællinum skal því tryggð áframhaldandi aðstaða í Vatnsmýrinni og hið fyrsta skal hefjast handa við byggingu flugstöðvar. Grunnforsenda er að þar séu reknar tvær flugbrautir til frambúðar. Landsfundur leggur áherslu á að innanlandsflug verði með svipuðu sniði og verið hefur og áfram verði stutt við

Ályktun um innanríkismál

flugleiðir til jaðarbyggða, þó þannig að hagkvæmni sé gætt í hvívetna.

Íþyngjandi reglugerðir geta orðið þess valdandi að einkaflug á Íslandi leggist af. Leita þarf lausna nú þegar.

Keflavíkurflugvöllur er miðstöð millilandaflugs á Íslandi og þarf að þróast sem slíkur. Halda þarf áfram uppbyggingu flugvallanna í Reykjavík, á Akureyri og á Egilsstöðum og þróun þeirra sem varavellir Keflavíkurflugvallar og til eflingar á millilandaflugi. Rýmka þarf heimildir til að sinna millilandaflugi þar sem aðstæður leyfa á landsbyggðinni og auka þar með möguleika í ferðapjónustu.

Landsfundur leggur áherslu á að bæta þurfi og hlúa að almannavörnum og björgunarstarfi á öllu landinu.

Umhverfismál

Íslendingar eiga mikið undir umhverfisvernd og sjálfbærri nýtingu auðlinda. Sjálfstæðisflokkurinn minnr á að sjálfbær þróun og nýting auðlinda snýst um velferð mannkyns. Stjórnvöld gegna mikilvægu hlutverki og bera mikla ábyrgð við mótun almennrar stefnu í umhverfismálum. Ekkert er þó jafn mikilvægt og ábyrgð einstaklingsins á því sviði. Viðurkenna ber að maðurinn er hluti af umhverfinu og á sinn rétt sem slíkur við mat á umhverfisáhrifum framkvæmda.

Nýting náttúruauðlinda

Landsfundur telur að skynsamleg og hagkvæm nýting náttúruauðlinda Íslands til framtíðar verði best tryggð með því að nýtingar- og afnotarétturinn sé í höndum einkaaðila, jafnvel þótt eignarhald auðlindar sé opinbert. Stjórnvöld setji skýrar reglur um nýtingu og afnot auðlindanna til að fyrirbyggja að skammtímahagsmunir ráði för. Þess verði ávallt gætt að nýting orkuauðlinda landsins stefni ekki heilsu íbúanna í hættu. Hlifa þarf náttúruverðmætum á friðlýstum svæðum. Landsfundur leggur áherslu á að ráðstöfun og útteiling nýtingarréttinda auðlinda í opinberri eigu fari fram með gagnsæjum hætti. Hagur þjóðarinnar skal ávallt vera grundvöllur ráðstöfunar auðlindanna.

Öflugar rannsóknir eru forsenda skynsamlegrar og sjálfbærrar auðlindanýtingar. Efla þarf enn frekar rannsóknir á sviði umhverfis- og auðlindamála og bæta rekstrarumhverfi sjálfstæðra rannsóknaraðila.

Aðgangur að hreinu og góðu drykkjarvatni er hvarvetna forsenda búsetu og kann að verða eitt meginúrlausnarefni mannkyns í framtíðinni. Landsfundur leggur því þunga áherslu á að vatnsvernd verði tryggð og að þess verði gætt við skipulagningu nýrra byggða að ekki verði gengið á mikilvæg vatnsból. Ýrtruðu varkárni verði gætt svo þeim verði ekki spillt.

Samfélag okkar hefur á nokkrum áratugum þróast úr bændasamfélagi til borgarsamfélags þar sem mestur hluti þjóðarinnar býr í þéttbýli og hefur þar af leiðandi sjaldnast beinan aðgang að landinu. Landsfundurinn telur því mikilvægt að þegar í stað verði sett lög um almannarétt. Í lögnum yrði kveðið á um umferð, útivist og aðgengi þjóðarinnar að sínu eigin landi og um takmarkanir og þau úrræði sem landeigandi getur beitt gerist almenningur of átroðslusamur, sbr. sambærileg lög Norðmanna: Lov om friluftslivet [friluftslöven].

Náttúruvernd

Náttúra landsins færir fólki endurnæringu, hvatningu og hugarró. Mikilvægt er að gengið sé vel um náttúruna. Einkaframtakið reynist vel í náttúruvernd og það þarf að nýta frekar, til dæmis við rekstur þjóðgarða. Huga þarf vel að náttúruperlum landsins og heimila gjaldtöku til að vernda og stýra aðgangi ferðamanna á viðkvæmum svæðum. Við hönnun mannvirkja verði leitast við að fella þau sem best að umhverfi sínu.

Eitt mikilvægasta verkefni Íslendinga á sviði náttúruverndar er að stöðva gróður- og jarðvegseyðingu. Meðal annars með aukinni nýræktun skóga á landi þar sem gróðurþekju hefur hnignað.

Ályktun um innanríkismál

Ferðafrelsi

Landsfundur leggur áherslu á að tryggja beri aðgang almennings um náttúru landsins um vegi og vegslóða.

Loftslagsmál og mengunarvarnir

Mengun andrúmslofts spillir umhverfi og lífsgæðum fólks. Landsfundur telur brýnt að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda, með því að draga úr beinni losun af mannavöldum og með aukinni bindingu í skógi og öðrum gróðri. Ísland er eitt fárra ríkja sem stendur við skuldbindingar sínar samkvæmt Kyoto-samkomulaginu og Íslendingar standa framar flestum þjóðum heims í notkun vistvænna orkugjafa.

Mikilvægt er að minnka magn úrgangs sem þarf að urða með endurnýtingu og endurvinnslu. Hvetja ber sveitarfélög til að taka upp aukna flokkun á sorpi þar sem hún er hagkvæm. Mikil verðmæti fara forgörðum við núverandi ástand, ekki síst það landrymi sem urðunin krefst. Draga verður úr notkun óþarfa umbúða.

Orkuauðlindir

Nýlegar breytingar á lögum á auðlinda- og orkusviði tryggja núverandi eignarhald opinberra aðila á orkuauðlindum. Mikilvægt er að í sömu lögum er heimilt að veita rétt til afnota af auðlindum í opinberri eigu. Í ljósi samkeppnis- og jafnræðissjónarmiða er mikilvægt að mat á virkjanakostum sé gagnsætt og taki mið af umgengni við auðlindina og hámarksarðsemi.

Stjórnskipun

Stjórnarskrá lýðveldisins er kjölfesta stjórnskipunar landsins. Fara á varlega í allar stjórnarskrárbreytingar og þá sérstaklega á mannréttindakafla stjórnarskrárinnar, enda var kaflanum breytt síðast árið 1995 og hefur sú breyting staðist vel tímans tönn. Sjálfstæðisflokkurinn vill standa vörð um þjóðkirkjuna í samræmi við stjórnarskrána.

Óskynsamlegt er að breyta stjórnarskránni í heild sinni. Mikilvægt er að viðhöfð verði vönduð vinnubrögð við allar breytingar á stjórnarskránni af þar til bærum aðilum. Landsfundur Sjálfstæðisflokksins telur að skoða megi tillögur stjórnlagaráðs en hafnar óþarfa breytingum á stjórnarskránni. Landsfundur átelur ríkisstjórn fyrir að virða niðurstöðu æðsta dómstóls landsins, Hæstaréttar Íslands, að vettugi en eins og kunnugt er úrskurðaði Hæstaréttur kosningu til stjórnlagabæingis ógilda.

Landsfundur leggst gegn hugmyndum um breytingu á atkvæðavægi í kosningum til Alþingis en bendir á nauðsyn þess að lagfæra kjördæmaskipan landsins.

Lögð er áhersla á þriggreiningu ríkisvaldsins. Stöðu löggjafarvaldsins gagnvart framkvæmdarvaldinu verður að styrkja.

Landsfundur telur mikilvægt að ríkisvaldið standi full skil á félagsgjöldum (sóknargjöldum) þjóðkirkjunnar og annarra trúfélaga.

Sjálfstæðisflokkurinn leggur ríka áherslu á að virða beri mannréttindi í hvívetna og réttindi borgaranna séu tryggð í samskiptum þeirra við hið opinbera. Mikilvægt er að mannréttindi mæti ekki afgangi á samdráttartímum.

Landsfundur leggur áherslu á að gætt verði að friðhelgi einkalífs borgaranna varðandi hugmyndir um forvirkar rannsóknarheimildir lögreglunnar.

4

Ályktun um innanríkismál

Löggæslu-, dóms- og fangelsismál

Landsfundur telur mikilvægt að komið sé á millidómsstigi, bæði í einka- og sakamálum til þess að tryggja réttlátari málsmeðferð.

Bæta þarf stöðu fangelsismála. Landsfundur telur þó óskynsamlegt að ráðast í dýrar framkvæmdir til að reisa nýtt fangelsi. Eðlilegra væri að skoða hvort unnt sé að mæta aukinni þörf fyrir fangarými með því að byggja við og endurbæta þau fangelsi sem fyrir eru í landinu.

Auka þarf vægi samfélagsþjónustu og rafræns eftirlits í stað fullnustu refsinga í fangelsum. Efla þarf úrræði fyrir unga afbrotamenn. Þá þarf að finna leiðir til að hlúa sem best að andlega vanheilum afbrotamönnum.

Efla þarf löggæslu í landinu, styrkja þarf sérsveitina og skoða möguleika á að almenningur geti tekið þátt í varaliði lögreglu. Hlúa þarf að og byggja tryggja öryggisinnviði, t.a.m. tölvuvarnir og getu til að sporna gegn skipulagðri glæpastarfsemi.

Komið er að þolmörkum í niðurskurði löggæslumála og nýtt fjárlagafrumvarp boðar ekki góða tíma. Ákveðin hagræðing er þó nauðsynleg í yfirstjórn lögreglunnar. Gæta ber sérstaklega að því að viðhalda og styrkja lögregluembættin á landsbyggðinni og stjórn embætta verði ekki skert með skipulagsbreytingum eða tilflutningi.

Sjálfstæðisflokkurinn leggur áherslu á mikilvægi Landhelgisgæslunnar. Mikilvægt er að Landhelgisgæslan hafi á hverjum tíma yfir að ráða nauðsynlegum tækja- og skipakosti til að geta sinnt lögbundnu hlutverki sínu. Landsfundur hvetur til þess að tæki Landhelgisgæslunnar verði staðsett þar sem þeirra er þörf og áhersla lögð á að þau séu til staðar í hverjum landsfjórðungi.

5